

בן. ועל זה אמר מה תתן לי ואנכי הלך עירי. שהרי לא תתן לי, שלא זכיתי בו. מכאן שאדם שלא זוכה בכנים בעולם הזה, לא זוכה בעולם ההוא להפגס לתוף הפרגוד.

ואברהם היה רואה באצטגנינות שלו שלא יוליד. מה כתוב? ויוצא אתו החוצה וגו'. ואמר לו הקדוש ברוך הוא, צא מאצטגנינות שלך. אברם אינו מוליד. אברהם מוליד. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אל תסתפל בזה, אלא בסוד של שמי יהיה לך בן. זהו שכתוב כה יהיה זרעך. הסוד של השם הקדוש שמשם נקשר לו עם זה [בן] ולא מהצד האחר.

כה - שהוא השער לתפלה, בה ימצא ברכה, בה ימצא אדם את בקשתו. כה - אותו הצד שבא מצד הגבורה, שהרי מצד הגבורה בא יצחק. ואותו צד הגבורה נקרא כ"ה, שמשם באים פרות ופרות לעולם, ולא מהצד שלמטה של כוכבים ומזלות.

אז והאמן בה'. נדבק למעלה ולא נדבק למטה. והאמן בה', ולא בכוכבים ומזלות. והאמן בה' - שהבטיח לו שיבנה את שכוו לעולם הבא. והאמן בה' - באותה הדרגה שנתנה לו, שמשם יבא לו זרע להוליד בעולם. ויחשבה לו צדקה. ויחשבה לו - שאף על גב שהיא דין, כאלו היא רחמים ה"כה" הזאת. דבר אחר ויחשבה לו צדקה - שקשר קשר עליון בפתחון לחברם יחד.

בא ראה, הנה העירו, אברהם מוליד - אברם אינו מוליד. וכי תאמר שהנה הוליד את ישמעאל בעודו אברם? אלא הבן ההוא שהבטיח לו הקדוש ברוך הוא,

בהאי עלמא לא זכי בההוא עלמא לאעלא גו פרגודא.

ואברהם הוה חמי באצטגנינות דיליה דלא יוליד. מה פתיב ויוצא אותו (דף צ

ע"ב) החוצה וגו'. (אמר ליה קדשא ברוך הוא צא מאצטגנינות דילך אברם אינו מוליד אברהם מוליד). אמר ליה קדשא ברוך הוא לא תסתפל בהאי אלא ברזא דשמי יהא לך בר. הדא הוא דכתיב כה יהיה זרעך. רזא דשמא קדישא דמתמן אתקשר ליה בדא (ברא) ולא מסטרא אחרא.

בה דהוא תרעא לצלותא, בה ישפח ברכה, בה ישפח בר נש שאלתיה. כה ההוא סטרא דאתיאי מסטרא דגבורה, דהא מסטרא דגבורה קא אתא יצחק. וההוא סטרא דגבורה כה אקרי דמתמן אתיין איבין ופירי לעלמא, ולא מסטרא דלתתא דככביא ומזלות.

בדין והאמן ביי. אתדבק לעילא ולא אתדבק לתתא. והאמן ביי ולא בככביא ומזלי.

והאמן ביי, דאבטח ליה דיסגי אנריה לעלמא דאתי. והאמן ביי, בההוא דרגא דאתייהיב ליה דמתמן ייתי ליה זרעא לאולדא בעלמא. ויחשבה לו צדקה. ויחשבה לו דאף על גב דאיהי דינא פאילו היא רחמי האי כה. דבר אחר ויחשבה לו צדקה, דקשיר קשרא עלאה בתתאה לחפרא לון פחדא.

תא חזי, הא אתערו אברהם מוליד אברם אינו מוליד, וכי תימא דהא אוליד ישמעאל בעוד דאיהו אברם. אלא ההוא ברא דאבטח ליה קדשא ברוך הוא לא אוליד בעוד דאיהו אברם, דהא בעוד דאיהו אברם אוליד לתתא, פיון דאתקרי אברהם ועאל

לא הוליד אותו בעודו אברם, שהרי בעודו אברם הוליד למטה. כיון שנקרא אברהם ונקנס בברית, אז הוליד למעלה. ומשום כך אברם אינו מוליד בקשר עליון, אברהם מוליד כמו שאמרנו, ונקשר למעלה ביצחק. ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וגו'. רבי אבא פתח, (שמואל ב-ב) כי מי אל מבלעדי ה' ומי צור וגו'. דוד המלך אמר את הפסוק הזה, כי מי אל מבלעדי ה' - מי הוא השליט או הממנה שיכול לעשות דבר מבלעדי ה'? אלא מי שהצטוו מעם הקדוש ברוך הוא, משום שכלם אין עומדים ברשותם ולא יכולים לעשות דבר. ומי צור - ומי הוא התקיף שיכול לעשות תקף וגבורה מעצמו מבלעדי אלהינו? אלא כלם ביד הקדוש ברוך הוא, ולא יכול לעשות דבר, רק משותו.

דבר אחר כי מי אל מבלעדי ה' - שהקדוש ברוך הוא הכל ברשותו, ולא כמי שנראה במראה הכוכבים והמזלות, שכלם מראים דבר, והקדוש ברוך הוא מחליפו לגון אחר. ומי צור זולתי אלהינו, הרי פשוט שאין ציר כמו שהקדוש ברוך הוא, שהוא ציר שלם, עושה ומציר דמות בתוך דמות, ומשלים את אותה הדמות בכל תקונה, ומכניס בו נפש עליונה, שדומה לתקון העליון, משום כך אין ציר כמו הקדוש ברוך הוא. בא ראה, מאותו הזרע של אדם, כשמתעוררת תשוקתו לנקבתו, ונקבתו מתעוררת אליו, אז מתחברים שניהם יחד, ויוצא מהם בן אחד שכלול משתי דמיות כאחד, משום שהקדוש ברוך הוא ציר אותו בציר שכלל משניהם. ועל בן צריך אדם

בברית פדין אוליד לעילא, ובגין כך אברם אינו מוליד בקשורא עלאה, אברהם מוליד כמה דאמרן, ואתקשר לעילא ביצחק:

ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וגו'. רבי אבא פתח (שמואל ב-ב) כי מי אל מבלעדי יי ומי צור וגו'. דוד מלכא אמר האי קרא (תהלים י"ח) כי מי אל מבלעדי יי. מאן הוא שליטא או ממנא דיכול למעבד מדי מבלעדי יי, אלא מה דאתפקד מעם קדשא בריך הוא, בגין דכלהו לא ברשותיהו קיימי ולא יכלי למעבד מדי. ומי צור, ומאן איהו תקיף דיכול למעבד תקפא וגבורה מגרמיה מבלעדי אלהינו. אלא כלהו בידא דקודשא בריך הוא ולא יכיל למעבד מדי בר ברשותיה.

דבר אחר כי מי אל מבלעדי יי. דקדשא בריך הוא פלא ברשותיה ולא כמאן דאתחזי בחיזו דככביא ומזלי, דכלהו אחזיין מלה, וקדשא בריך הוא אחלף ליה לגוונא אחרא. ומי צור זולתי אלהינו. הא אוקמוה דלית צייר כמה דקדשא בריך הוא דאיהו צייר שלים עביד וצייר דיוקנא גו דיוקנא ואשלים להווא דיוקנא בכל תקוניה, ואעיל בה נפש עלאה דדמי לתקונא עלאה, בגין כך לית צייר פקדשא בריך הוא.

תא חזי, מההוא זרעא דבר נש פד אתער תיאובתיה לגבי נוקביה ונוקביה אתער לגביה פדין מתחברן תרווייהו כחדא ונפק מנייהו בר חד דכליל מתרין דיוקנין פחד. בגין דקדשא בריך הוא צייר ליה בציורא דאתכליל מתרווייהו. ועל דא בעי בר נש דמיות כאחד, משום שהקדוש ברוך הוא ציר אותו בציר שכלל משניהם. ועל בן צריך אדם